

מסכת סוכה פרק ה

(נא) משנה: החליל חמשה וששה. זהו החליל של בית השואבה, שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב

(נב) גמרא: איתמר: **רב יהודה ורב עינא**, חד תני: "שואבה" וחד תני: "חשובה". אמר **מר זוטרא**: מאן דתני "שואבה" לא משתבש, ומאן דתני "חשובה" לא משתבש - מאן דתני "שואבה" לא משתבש, דכתיב: (ישעיהו יב) "ושאבתם מים בששון", ומאן דתני "חשובה" לא משתבש, דאמר **רב נחמן**: מצוה חשובה היא, ובאה מששת ימי בראשית

תנו רבנן: החליל דוחה את השבת, דברי ר' **יוסי בר יהודה**.
וחכמים אומרים: אף יום טוב אינו דוחה

אמר **רב יוסף**: מחלוקת בשיר של קרבן, דר' יוסי סבר: עיקר שירה בכלי, ועבודה היא ודוחה את השבת - ורבנן סברי: עיקר שירה בפה, ולא עבודה היא, ואינה דוחה את השבת - אבל שיר של שואבה, דברי הכל שמחה היא, ואינה דוחה את השבת

אמר **רב יוסף**: מנא אמינא דבהא פליגי? דתניא: כלי שרת שעשאן של עץ, **רבי פוסל ורבי יוסי בר יהודה** מכשיר ~מאי? לאו בהא קמיפלגי: מאן דמכשיר סבר עיקר שירה בכלי, וילפינן מאבובא דמשה - ומאן דפסיל סבר עיקר שירה בפה, ולא ילפינן מאבובא דמשה?!

כלא! דכולי עלמא עיקר שירה בכלי, והכא בדנין אפשר משאי אפשר קמיפלגי! מאן דמכשיר סבר דנין אפשר משאי אפשר, ומאן דפסיל סבר לא דנין אפשר משאי אפשר!

אואיבעית, אימא: דכולי עלמא עיקר¹ שירה בפה, ואין דנין אפשר משאי אפשר - והכא במילף מנורה בכללי ופרטי או ברבוי ומיעוטי קא מיפלגי. רבי דריש כללי ופרטי, ר' יוסי בר יהודה דריש ריבוי ומיעוטי! - רבי דריש כללי ופרטי: (שמות כה) "ועשית מנורת" - כלל; "זהב טהור" - פרט; "מקשה תעשה המנורה" - חזר וכלל. כלל ופרט וכלל, אי אתה דן אלא כעין הפרט - מה הפרט מפורש, של מתכת - אף כל של מתכת! ר' יוסי בר יהודה דריש ריבוי ומיעוטי: "ועשית מנורת" - ריבה; "זהב טהור" - מיעט; "מקשה תעשה המנורה" - חזר וריבה. ריבה ומיעט וריבה, ריבה הכל. מאי רבי? רבי כל מילי! מאי מיעט? מיעט של חרס!

1 כך בכ"י, ולפננו: "דעיקר"

מחברת סוכה - ה

אמר **רב פפא: (נא,א)** כתנאי! דתנן: עבדי כהנים היו, דברי **רבי מאיר**. **רבי יוסי** אומר: משפחת בית הפגרים, ומשפחת בית ציפריא ומאמאום היו, שהיו משיאין לכהונה. **ר' חנינא בן אנטיגנוס** אומר: לויים היו ~מאי? לאו בהא קא מיפלגי, דמאן דאמר עבדים היו קסבר עיקר שירה בפה, ומאן דאמר לויים היו קסבר עיקר שירה בכלי! {ותסברא! רבי יוסי, מאי קסבר? אי קסבר עיקר שירה בפה, אפילו עבדים נמי! אי קסבר עיקר שירה בכלי, לויים אין ישראלים לא! ~אלא דכולי עלמא עיקר שירה בפה, ובהא קא מיפלגי, דמר סבר: הכי הוה מעשה, ומר סבר: הכי הוה מעשה!
למאי נפקא מינה? אלמעלין מדוכן ליוחסין ולמעשר קא מיפלגי!
- מאן דאמר עבדים היו קסבר אין מעלין מדוכן ליוחסין ולא למעשר; ומאן דאמר ישראל היו קסבר מעלין מדוכן ליוחסין, אבל לא למעשר; ומאן דאמר לויים היו קסבר מעלין מדוכן בין ליוחסין בין למעשר!

ורבי ירמיה בר אבא אמר: מחלוקת בשיר של שואבה, דרבי יוסי בר יהודה סבר שמחה יתירה נמי דוחה את השבת, ורבנן סברי שמחה יתירה אינה דוחה את השבת - אבל בשיר של קרבן, דברי הכל עבודה היא, ודוחה את השבת!

{מיתיבי: שיר של שואבה דוחה את השבת, דברי **רבי יוסי בר יהודה**. **וחכמים** אומרים: אף יום טוב אינו דוחה - תיובתא דרב יוסף! - תיובתא!

^ לימא: בשיר של שואבה הוא דפליגי - אבל בשיר של קרבן, דברי הכל דוחה את השבת - לימא תיהוי תיובתא דרב יוסף בתרת! אמר לך רב יוסף: פליגי בשיר של שואבה, והוא הדין לקרבן! והאי דקמיפלגי בשיר של שואבה, להודיעך כחו דרבי יוסי בר יהודה, דאפילו דשואבה נמי דחי!

{והא קתני: זהו חליל של בית השואבה, שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב - זהו דאינו דוחה, אבל דקרבן, דוחה! מני? אי נימא רבי יוסי בר יהודה, האמר: שיר של שואבה נמי דוחה! אלא לאו רבנן, ותיובתא דרב יוסף בתרת! - תיובתא!

למאי טעמא דמאן דאמר עיקר שירה בכלי? כדכתיב: (דברי הימים ב כט) "ויאמר חזקיהו להעלות העולה להמזבח ובעת החל

העולה החל שיר ה' והחצוצרות ועל ידי כלי דויד מלך ישראל"
גמאי טעמא דמאן דאמר עיקר שירה בפה? אדכתיב: (דברי
הימים ב ה) "ויהי כאחד למחצצרים ולמשוררים להשמיע קול
אחד"

{ואידך נמי, הא כתיב "ויאמר חזקיהו"?! אהכי קאמר: "החל שיר
ה' בפה על ידי כלי דויד מלך ישראל" - לבסומי קלא! {ואידך נמי,
הא כתיב: "ויהי כאחד למחצצרים ולמשוררים"?! אהכי קאמר:
משוררים דומיא דמחצצרים - מה מחצצרים, בכלי - אף משוררים
בכלי!

משנה: מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה מימיו.
במוצאי יום טוב הראשון של חג, ירדו לעזרת נשים, ומתקנין שם
תיקון גדול. מנורות של זהב היו שם, וארבעה ספלים של זהב
בראשיהם, וארבעה סולמות לכל אחד ואחד. וארבעה ילדים
מפירחי כהונה, ובידיהם כדים של מאה ועשרים לוג, שהן מטילין
לכל ספל וספל. מבלאי מכנסי כהנים ומהמייניהן, מהן היו
מפקיעין, ובהן היו מדליקין. ולא היה חצר בירושלים שאינה
מאירה מאור בית השואבה. חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין
בפניהם (**נא,ב**) באבוקות של אור שבידיהן, ואומרים לפניהם דברי
שירות ותושבחות. והלויים בכנורות ובנבלים ובמצלתים ובחצוצרות
ובכלי שיר בלא מספר, על חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת
ישראל לעזרת נשים, כנגד חמש עשרה שיר המעלות שבתהלים,
שעליהן לויים עומדין בכלי שיר ואומרים שירה. ועמדו שני כהנים
בשער העליון שיורד מעזרת ישראל לעזרת נשים, ושני חצוצרות
בידיהן. קרא הגבר - תקעו והריעו ותקעו; הגיעו למעלה עשירית,
תקעו והריעו ותקעו; הגיעו לעזרה, תקעו והריעו ותקעו.² היו
תוקעין והולכין עד שמגיעין לשער היוצא ממזרח. הגיעו לשער
היוצא ממזרח, הפכו פניהן ממזרח למערב ואמרו: "אבותינו שהיו
במקום הזה, אחוריהם אל ההיכל ופניהם קדמה, ומשתחווים
קדמה לשמש. ואנו, ליה עינינו!" ר' יהודה אומר: היו שונין
ואומרין: "אנו ליה וליה עינינו!"

גמרא: תנו רבנן: מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה
שמחה מימיו; מי שלא ראה ירושלים בתפארתה, לא ראה כרך
נחמד מעולם; מי שלא ראה בית המקדש בבנינו, לא ראה בנין
מפואר מעולם

2 כד במשניות וברוב כ"י, ולפננו נוסף: "הגיעו לקרקע תקעו והריעו ותקעו"

גמאי היא? <אמר **אביי**, ואיתימא **רב חסדא**: זה בנין הורדוס!
גבמאי בניה? <אמר **רבה**: באבני שישא ומרמרא! <<איכא דאמרי:
באבני שישא כוחלא ומרמרא. אפיק שפה ועייל שפה, כי היכי
דלקבל סידא. סבר למשעיין בדהבא. אמרו ליה רבנן: שבקיה!
דהכי שפיר טפי, דמיתחזי כאדותא דימא!

תניא: **רבי יהודה** אומר: מי שלא ראה דיופלוסטון של אלכסנדריא
של מצרים, לא ראה בכבודן של ישראל. אמרו: כמין בסילקי
גדולה היתה, סטיו לפנים מסטיו. פעמים שהיו בה³ ששים רבוא
כיוצאי מצרים, ואמרי לה: כפלים כיוצאי מצרים. והיו בה שבעים
ואחת קתדראות של זהב, כנגד שבעים ואחד של סנהדרי גדולה.
כל אחת ואחת אינה פחותה מעשרים ואחד רבוא ככרי זהב.
ובימה של עץ באמצעיתה, וחזן הכנסת עומד עליה, והסודרין
בידו. וכיון שהגיע לענות אמן, הלה מניף בסודר, וכל העם עונין
"אמן". ולא היו יושבין מעורבין, אלא זהבין בפני עצמן, וכספין
בפני עצמן, ונפחין בפני עצמן, וטרסיים בפני עצמן, וגרדיים בפני
עצמן. וכשעני נכנס שם, היה מכיר בעלי אומנתו ונפנה לשם,
ומשם פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו

אמר **אביי**: וכולהו קטלינהו אלכסנדרוס מוקדן! גמאי טעמא
איענשו? <משום דעברי אהאי קרא: (דברים יז) "לא תוסיפון לשוב
בדרך הזה עוד", ואינהו הדור אתו! כי אתא, אשכחינהו דהו קרו
בסיפרא: (דברים כח) "ישא ה' עליך גוי מרחוק" אמר: מכדי ההוא
גברא בעי למיתי ספינתא בעשרה יומי, דליה זיקא ואתי ספינתא
בחמשא יומי, נפל עלייהו וקטלינהו

במוצאי יום טוב הראשון של חג, ירדו לעזרת נשים, ומתקנין שם
תיקון גדול -- גמאי תיקון גדול? <אמר **רבי אלעזר**: כאותה
ששנינו: חלקה היתה בראשונה, והקיפיה גזוזטרא, והתקינו שיהו
נשים יושבות מלמעלה ואנשים מלמטה

תנו רבנן: בראשונה היו נשים מבפנים ואנשים מבחוץ, והיו באים
לידי קלות ראש. התקינו שיהו נשים יושבות מבחוץ ואנשים
מבפנים, ועדיין היו באין לידי קלות ראש. התקינו שיהו נשים
יושבות מלמעלה ואנשים מלמטה

{היכי עביד הכי?! והכתיב: (דברי הימים א כח) "הכל בכתב מיד
ה' עלי השכיל"! <אמר **רב**: קרא אשכחו ודרוש: (**נבא**) (זכריה
יב) "וספדה הארץ משפחות משפחות לבד משפחת בית דוד לבד

3 יש בזה כמה גרסות, ולפננו: "ששים רבוא על ששים רבוא"

מחברת סוכה - ה

ונשיהם לבד" - אמרו: והלא דברים קל וחומר: ומה לעתיד לבא, שעוסקין בהספד ואין יצר הרע שולט בהם, אמרה תורה: אנשים לבד ונשים לבד - עכשיו, שעסוקין בשמחה, ויצר הרע שולט בהם, על אחת כמה וכמה!

גַּהּא הספידא, מאי עבידתיה? כפליגי בה **רבי דוסא ורבנן**: חד אמר: על משיח בן יוסף שנהרג, וחד אמר: על יצר הרע שנהרג {בשלמא למאן דאמר על משיח בן יוסף שנהרג, היינו דכתיב: (זכריה יב) "והביטו אלי את אשר דקרו וספדו עליו כמספד על היחיד" - אלא למאן דאמר על יצר הרע שנהרג, האי הספידא בעי למעבד?! שמחה בעי למעבד! אמאי בכו?! כדדרש **רבי יהודה**: לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע, ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה. הללו בוכין והללו בוכין. צדיקים בוכין ואומרים: היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה?! ורשעים בוכין ואומרים: היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה?! ואף הקב"ה תמה עמהם, שנאמר: (זכריה ח) "כה אמר ה' צבאות כי יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם גם בעיני יפלא" אמר **ר' אסי**: יצר הרע, בתחילה דומה לחוט של בוכיא, ולבסוף דומה כעבותות העגלה, שנאמר: (ישעיהו ה) "הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה"

תנו רבנן: משיח בן דוד, שעתיד להגלות במהרה בימינו, אומר לו הקב"ה: "שאל ממני דבר ואתן לך!", שנאמר: (תהלים ב) "אספרה אל חוק ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך שאל ממני ואתנה גוים נחלתך". וכיון שראה משיח בן יוסף שנהרג, אומר לפניו: "רבש"ע! איני מבקש ממך אלא חיים!" אומר לו: "חיים, עד שלא אמרת כבר התנבא עליך דוד אביך, שנאמר: (תהלים כא) "חיים שאל ממך נתתה לו ארך ימים עולם ועד"!"

דרש **ר' עזרא**, ואיתימא **ר' יהושע בן לוי**: שבעה שמות יש לו ליצר הרע: הקב"ה קראו "רע", שנאמר: (בראשית ח) "כי יצר לב האדם רע מנעוריו"; משה קראו "ערל", שנאמר: (דברים י) "ומלתם את ערלת לבבכם"; דוד קראו "טמא", שנאמר: (תהלים נא) "לב טהור ברא לי אלהים" - מכלל דאיכא טמא; שלמה קראו "שונא", שנאמר: (משלי כה) "אם רעב שנאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים כי גחלים אתה חותה על ראשו וה' ישלם לך" - אל תקרי "ישלם לך" אלא "ישלימנו לך"; ישעיה קראו "מכשול", שנאמר: (ישעיהו נז) "סולו סולו פנו דרך הרימו מכשול מדרך עמי"; יחזקאל קראו "אבן", שנאמר: (יחזקאל לו) "והסרתי את לב

האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר"; יואל קראו "צפוני", שנאמר:
"יואל ב) "ואת הצפוני ארחיק מעליכם"

תנו רבנן: "ואת הצפוני ארחיק מעליכם" - זה יצר הרע, שצפון
ועומד בלבו של אדם; "והדחתיו אל ארץ ציה ושממה" - למקום
שאינן בני אדם מצויין להתגרות בהן; "את פניו אל הים הקדמוני"
- שנתן עיניו במקדש ראשון והחריבו, והרג תלמידי חכמים שבו;
"וסופו אל הים האחרון" - שנתן עיניו במקדש שני והחריבו, והרג
תלמידי חכמים שבו; "ועלה באשו ותעל צחנתו" - שמניח אומות
העולם ומתגרה בשונאיהם של ישראל; "כי הגדיל לעשות" - אמר
אביי: ובתלמידי חכמים יותר מכולם! כי הא דאביי שמעיה לההוא
גברא דקאמר לההיא אתתא: נקדים וניזיל באורחא. אמר: איזיל
אפרשינהו מאיסורא. אזל בתרייהו תלתא פרסי באגמא. כי הוו
פרשי מהדדי, שמעינהו דקא אמרי: אורחין רחיקא וצוותין
בסימא! אמר אביי: אי מאן דסני לי הוה, לא הוה מצי לאוקומיה
נפשיה! אזל תלא נפשיה בעיבורא דדשא ומצטער. אתא ההוא
סבא. תנא ליה: כל הגדול מחבירו, יצרו גדול הימנו

אמר **רבי יצחק**: יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, שנאמר:
(בראשית ו) "רק (נב,ב) רע כל היום"

אמר **רבי שמעון בן לקיש**: יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום
ומבקש להמיתו, שנאמר: (תהלים לז) "צופה רשע לצדיק ומבקש
להמיתו", ואלמלא הקב"ה שעוזר לו, אינו יכול לו, שנאמר: "ה' לא
יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו"

תנא **דבי רבי ישמעאל**: אם פגע בך מנוול זה, משכהו לבית
המדרש. אם אבן הוא, נימוח; אם ברזל הוא, מתפוצץ. אם אבן
הוא, נימוח, דכתיב: (ישעיהו נה) "הוי כל צמא לכו למים", וכתוב:
(איוב יד) "אבנים שחקו מים"; אם ברזל הוא, מתפוצץ, דכתיב:
(ירמיהו כג) "הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע"

אמר **ר' שמואל בר נחמני** אמר **ר' יונתן**: יצר הרע מסיתו לאדם
בעולם הזה, ומעיד עליו לעולם הבא, שנאמר: (משלי כט) "מפנק
מנוער עבדו ואחריתו יהיה מנון", שכן באטב"ח של **ר' חייא** קורין
ל"סהדה" "מנון"

רב הונא רמי: כתיב: (הושע ד) "כי רוח זנונים התעה", וכתוב:
(הושע ה) "בקרבים" - בתחלה התעם, ולבסוף בקרבים. אמר **רבא**:
בתחלה קראו "הלך" ולבסוף קראו "אורח" ולבסוף קראו "איש",
שנאמר: (שמואל ב יב) "ויבא הלך לאיש העשיר, ויחמול לקחת
מצאנו ומבקרנו לעשות לאורח", וכתוב: "ויקח את כבשת האיש

הרש ויעשה לאיש הבא אליו"

אמר **רבי יוחנן**: אבר קטן יש לו לאדם - מרעיבו שבע, משביעו רעב, שנאמר: (הושע יג) "כמרעיתם וישבעו שבעו וירם לבם על כן שכחוני"

אמר **רב חנא בר אחא** אמרי **בי רב**: ארבעה מתחרט עליהן הקב"ה שבראם, ואלו הן: גלות, כשדים, וישמעאלים, ויצר הרע - גלות, דכתיב: (ישעיהו נב) "ועתה מה לי פה נאם ה' כי לקח עמי חנם משלו יהלילו נאם ה' ותמיד כל היום שמי מנאץ"; כשדים, דכתיב: (ישעיהו כג) "הן ארץ כשדים זה העם לא היה"; וישמעאלים, דכתיב: (איוב יב) "ישליו אהלים לשודדים ובטוחות למרגיזי אל לאשר הביא אלוה בידו"; יצר הרע, דכתיב: (מיכה ד) "ואשר הרעתי"

אמר **רבי יוחנן**: אלמלא שלש מקראות הללו, נתמוטטו רגליהם של שונאיהן של ישראל. חד, דכתיב: (מיכה ד) "ואשר הרעתי"; וחד, דכתיב: (ירמיהו יח) "הנה כחומר ביד היוצר כן אתם בידי בית ישראל"; ואידך: (יחזקאל לו) "והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר". **רב פפא** אמר: אף מהאי נמי: (יחזקאל לו) "ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתי את אשר בחקי תלכו ואת משפטי תשמרו ועשיתם"

(זכריה ב) "ויראני ה' ארבעה חרשים" - מאן נינהו ארבעה חרשים? <אמר **רב חנא בר ביזנא** אמר **רבי שמעון חסידא**: משיח בן דוד, ומשיח בן יוסף, ואליהו, וכהן צדק! {מתלב **רב ששת**: אי הכי, היינו דכתיב: (זכריה ב) "ויאמר אלי אלה הקרנות אשר זרו את יהודה" - הני לשובה אתו?! <אמר ליה: שפיל לסיפיה דקרא: "ויבואו אלה להחריד אותם לידות את קרנות הגוים הנושאים קרן אל ארץ יהודה לזרותה!" אמר ליה: בהדי חנא באגדתא, למה לי!

(מיכה ה) "והיה זה שלום אשור כי יבא בארצנו וכי ידרוך בארמנותינו והקמנו עליו שבעה רועים ושמנה נסיכי אדם" - מאן נינהו שבעה רועים? <דוד באמצע; אדם שת ומתושלח מימינו; אברהם יעקב ומשה בשמאלו. ומאן נינהו שמנה נסיכי אדם? ישי ושאל ושמואל, עמוס וצפניה, צדקיה ומשיח ואליהו

ארבעה סולמות לכל אחד ואחד -- תנא: גובהה של מנורה
חמשים אמה

מחברת סוכה - ה

וארבעה ילדים של פרחי כהונה ובידיהם כדי שמן של מאה ועשרים לוג -- גאיבעיא להו: מאה ועשרים לוג כולהו, או דלמא לכל חד וחד? אתא שמע: ובידיהם כדי שמן של שלשים שלשים לוג, שהם כולם מאה ועשרים לוג!

תנא: והן משובחין היו יותר מבנה של מרתא בת בייתוס. אמרו על בנה של מרתא בת בייתוס, שהיה נוטל שתי יריכות של שור הגדול שלקוח באלף זוז, ומהלך עקב בצד גודל, ולא הניחוהו אחיו הכהנים לעשות כן משום: (משלי יד) "ברב עם הדרת מלך" גמאי משובחים? ^ אילימא משום יוקרא, הני יקירי טפי! אלא התם כבש ומרובע ולא זקיף - הכא סולמות וזקיף טובא

ולא היה חצר בירושלים שאינה מאירה מאור בית השואבה -- תנא: (נג,א) אשה היתה בוררת חטים לאור של בית השואבה

חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין בפניהם באבוקות של אור שבידיהן, ואומרים לפניהם דברי שירות ותושבחות -- תנו רבנן: יש מהן אומרים: "אשרי ילדותנו שלא בישה את זקנותנו" - אלו חסידים ואנשי מעשה. ויש מהן אומרים: "אשרי זקנותנו שכפרה את ילדותנו" - אלו בעלי תשובה. אלו ואלו אומרים: "אשרי מי שלא חטא, ומי שחטא ישוב וימחול לו"

תניא: אמרו עליו על הלל הזקן, כשהיה שמח בשמחת בית השואבה, אמר כן: "אם אני כאן, הכל כאן - ואם איני כאן, מי כאן?!" הוא היה אומר כן: "למקום שאני אוהב, שם רגלי מוליכות אותי"; "אם תבא אל ביתי, אני אבא אל ביתך - אם אתה לא תבא אל ביתי, אני לא אבא אל ביתך!", שנאמר: (שמות כ) "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך". אף הוא ראה גלגולת אחת שצפה על פני המים. אמר לה: "על דאטפת אטפוך, ומטיפך יטופוך"

אמר **רבי יוחנן**: רגלוהי דבר איניש, אינון ערבין ביה. לאתר דמיתבעי, תמן מובילין יתיה

הנהו תרתי כושאי דהוו קיימי קמי שלמה, (מלכים א ד) אליחרף ואחיה בני שישא, סופרים דשלמה הוו. יומא חד, חזייה למלאך המות דהוה קא עציב. אמר ליה: אמאי עציבת? אמר ליה: דקא בעו מינאי הני תרתי כושאי דיתבי הכא! מסרינהו לשעירים,

מחברת סוכה - ה

שדרינהו למחוזא דלוז. כי מטו למחוזא דלוז, שכיבו. למחר, חזיא מלאך המות דהוה קבדח. אמר ליה: אמאי בדיחת? אמר ליה: באתר דבעו מינאי, תמן שדרתינהו! מיד פתח שלמה ואמר: רגלוהי דבר איניש, אינון ערבין ביה. לאתר דמיתבעי, תמן מובילין יתיה

תניא: אמרו עליו על **רבן שמעון בן גמליאל**, כשהיה שמח שמחת בית השואבה, היה נוטל שמנה אבוקות של אור וזרק אחת ונוטל אחת, ואין נוגעות זו בזו. וכשהוא משתחוה, נועץ שני גודליו בארץ, ושוחה ונושק את הרצפה וזוקף, ואין כל בריה יכולה לעשות כן, וזו היא קידה

לוי אחוי קידה קמיה דרבי, ואיטלע {והא גרמא ליה?! והאמר **רבי אלעזר**: לעולם אל יטיח אדם דברים כלפי מעלה, שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה, ואיטלע! ומנו? לוי?! אהא והא גרמא ליה!

לוי הוה מטייל קמיה דרבי בתמני סכיני. שמואל קמיה שבור מלכא בתמניא מזגי חמרא. אביי קמיה דרבה בתמניא ביעי, ואמרי לה: בארבעה ביעי

תניא: אמר **ר' יהושע בן חנניה**: כשהיינו שמחים שמחת בית השואבה, לא ראינו שינה בעיינינו. כיצד? שעה ראשונה, תמיד של שחר. משם לתפלה, משם לקרבן מוסף, משם לתפלת המוספין, משם לבית המדרש, משם לאכילה ושתיה, משם לתפלת המנחה, משם לתמיד של בין הערבים, מכאן ואילך לשמחת בית השואבה {איני! והאמר **רבי יוחנן**: שבועה שלא אישן שלשה ימים, מלקין אותו וישן לאלתר?! ~אלא הכי קאמר: לא טעמנו טעם שינה, דהו מנמנמי אכתפא דהדדי

והלויים בכנורות ובנבלים ובמצלתים ובחצוצרות ובכלי שיר בלא מספר, על חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים, כנגד חמש עשרה שיר המעלות שבתהלים, שעליהן לויים עומדין בכלי שיר ואומרים שירה -- אמר ליה **רב חסדא** לההוא מדרבנן דהוי קמסדר אגדתא קמיה. אמר ליה: שמייע לך, הני חמש עשרה מעלות כנגד מי אמרם דוד? אמר ליה: הכי אמר **רבי יוחנן**: בשעה שכרה דוד שיתין קפא תהומא, ובעי למשטפא עלמא, אמר דוד חמש עשרה מעלות והורידן! {אי הכי, "חמש עשרה מעלות", "יורדות" מיבעי ליה?! אמר ליה: הואיל ואדכרתן מלתא,

הכי אתמר: בשעה שכרה דוד שיתין קפא תהומא, ובעא למשטפא עלמא, אמר דוד: מי איכא דידע אי שרי למכתב שם (נגב) אחספא, ונשדיה בתהומא, ומנח? ליכא דקאמר ליה מידי. אמר דוד: כל דידע למימר ואינו אומר, יחנק בגרונו! נשא אחיתופל קל וחומר בעצמו: ומה, לעשות שלום בין איש לאשתו, אמרה תורה: שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים - לעשות שלום לכל העולם כולו, על אחת כמה וכמה! אמר ליה: שרי! כתב שם אחספא, ושדי לתהומא, ונחית תהומא שיתסר אלפי גרמידי. כי חזי דנחית טובא, אמר: כמה דמידלי טפי, מירטב עלמא! אמר חמש עשרה מעלות, ואסקיה חמיסר אלפי גרמידי, ואוקמיה באלפי גרמידי אמר **עולא**: שמע מינה: סומכא דארעא אלפי גרמידי! {והא חזינן דכרינן פורתא ונפקי מיא?!} אמר **רב משרשיא**: ההוא מסולמא דפרת!

ועמדו שני⁴ כהנים בשער העליון שיורד מעזרת ישראל לעזרת נשים, ושני חצוצרות בידיהן. קרא הגבר, תקעו והריעו ותקעו; הגיעו למעלה עשירית, תקעו והריעו ותקעו; הגיעו לעזרה, תקעו והריעו ותקעו. היו תוקעין והולכין עד שמגיעין לשער היוצא ממזרח. הגיעו לשער היוצא ממזרח, הפכו פניהן ממזרח למערב ואמרו: אבותינו שהיו במקום הזה, אחוריהם אל ההיכל ופניהם קדמה, ומשתחויים קדמה לשמש -- בעי ר' ירמיה: למעלה עשירית דנחית חמשה וקאי אעשרה, או דלמא דנחית עשרה וקאי אחמשה? - תיקו!

תנו רבנן: ממשמע שנאמר: (יחזקאל ח) "ופניהם קדמה", איני יודע שאחוריהם אל היכל ה'?! אלא מה תלמוד לומר "אחוריהם אל היכל ה'" ? מלמד שהיו פורעין עצמן ומתריזין כלפי מטה!

"ואנו, ליה עינינו!" ר' יהודה אומר: היו שונין ואומרין: "אנו ליה וליה עינינו!" -- {איני! והאמר **רבי זירא**: כל האומר "שמע שמע", כאילו אמר "מודים מודים"!} | אלא הכי אמרי: "המה משתחויים קדמה, ואנו ליה משתחויים⁵, ועינינו ליה מיחלות"

משנה: אין פוחתין מעשרים ואחת תקיעות במקדש, ואין מוסיפין על ארבעים ושמנה. בכל יום היו שם עשרים ואחת תקיעות

4 כך במשנה למעלה, אבל לפננו בלי תיבת "שני"
5 כך בכ"י, ולפננו: "אנחנו מודים"

מחברת סוכה - ה

במקדש: שלש לפתיחת שערים, ותשע לתמיד של שחר, ותשע לתמיד של בין הערבים. ובמוספין, היו מוסיפין עוד תשע; ובערב שבת היו מוסיפין שש: שלש להבטיל את העם ממלאכה, ושלש להבדיל בין קדש לחול. ערב שבת שבתוך החג, היו שם ארבעים ושמנה: שלש לפתיחת שערים, שלש לשער העליון, ושלש לשער התחתון, ושלש למילוי המים, ושלש על גבי מזבח, תשע לתמיד של שחר, ותשע לתמיד של בין הערבים, ותשע למוספין, שלש להבטיל את העם מן המלאכה, ושלש להבדיל בין קודש לחול

גמרא: מתניתין דלא כרבי יהודה, דתניא: **ר' יהודה** אומר: הפוחת, לא יפחות משבע, והמוסיף לא יוסיף על שש עשרה; **במאי קא מיפלגי?** **א**ר' יהודה סבר: תקיעה תרועה תקיעה אחת היא, ורבנן סברי: תקיעה לחוד, ותרועה לחוד!

במאי טעמא דרבי יהודה? **א**מר קרא: (במדבר י) "ותקעתם תרועה" - אלמא תרועה ותקיעה אחת היא!⁶ **ב**ורבנן: ההוא לפשוטה לפנייה ולאחריה הוא דאתא⁷

ב**ורבנן**, מאי טעמיהו? **כ**דכתיב: (במדבר י) "ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו", ואי סלקא דעתך תקיעה תרועה אחת היא, **א**מר רחמנא פלגא דמצוה עביד, ופלגא לא עביד?! **א**ר' יהודה: ההוא לסימנא בעלמא הוא דאתא! **ב**ורבנן: סימנא הוא, ורחמנא שויה מצוה!

כמאן אזלא הא דאמר **רב כהנא**: "אין בין תקיעה לתרועה ולא כלום?" **כ**מאן? **כ**רבי יהודה! {פשיטא!⁸ **נ**ד, **א**} כמהו דתימא? אפילו **כ**רבנן! ולאפוקי מ**דרבי יוחנן**, דאמר שמע תשע תקיעות בתשע שעות ביום, יצא - קמשמע לן! {ואימא: הכי נמי?! **א**ם כן, מאי "ולא כלום"?!}

ערב שבת שבתוך החג, היו שם ארבעים ושמנה: שלש לפתיחת שערים, שלש לשער העליון, ושלש לשער התחתון, ושלש למילוי המים, ושלש על גבי מזבח, תשע לתמיד של שחר, ותשע לתמיד של בין הערבים, ותשע למוספין, שלש להבטיל את העם מן המלאכה, ושלש להבדיל בין קודש לחול -- ואילו למעלה עשירית, לא קתני - מתניתין מני? **כ**רבי אליעזר בן יעקב היא, דתניא: שלש למעלה עשירית. **ר' אליעזר בן יעקב** אומר: שלש על גבי המזבח - האומר למעלה עשירית, אינו אומר על גבי המזבח,

6 לפננו: "וכתיב תרועה יתקעו" הא כיצד? תקיעה ותרועה אחת היא!

7 לפננו: "ור' יהודה, לפנייה ולאחריה מנליה? נפקא ליה משנית"

8 לפננו: "אי ר' יהודה פשיטא"

מחברת סוכה - ה

והאומר על גבי המזבח, אינו אומר למעלה עשירית
גמאי טעמא דר' אליעזר בן יעקב? כיון דתקע לפתיחת שערים,
למעלה עשירית למה לי דתקע?! האי לאו שער הוא! הלכך על גבי
המזבח עדיף! %ורבנן סברי: כיון דתקע למילוי המים, על גבי
המזבח למה לי?! הלכך למעלה העשירית עדיף!

כי אתא ר' אחא בר חנינא מדרומא, אייתי מתניתא בידיה:
(במדבר י) "ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצוצרות" - שאין תלמוד
לומר "יתקעו", שכבר נאמר: "ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם
ועל זבחי שלמיכם!" ומה תלמוד לומר "יתקעו"? הכל לפי המוספין
תוקעין! - הוא תני לה והוא אמר לה: לומר שתוקעין על כל מוסף
ומוסף!

{תנן: ערב שבת שבתוך החג, היו שם ארבעים ושמונה ~ ואם
איתא, ליתני: שבת שבתוך החג משכחת לה חמשין וחד!?! אמר
ר' זירא: לפי שאין תוקעין לפתיחת שערים בשבת!

{אמר רבא: מאן הא דלא חש לקימחא?! חדא, ד"בכל יום" תנן!
ועוד, אי נמי כהדדי נינהו, ליתני: "שבת שבתוך החג היו שם
ארבעים ושמונה", דשמעת מינה תרתי - שמעת מינה דרבי אליעזר
בן יעקב, ושמעת מינה דר' אחא בר חנינא?! ~ אלא אמר רבא:
לפי שאין תוקעין למילוי מים בשבת, דבצרי טובא!

{וליתני נמי ראש השנה שחל להיות בשבת, דהא איכא תלתא
מוספין: מוסף דראש השנה, מוסף דראש חודש, מוסף דשבת!?!
אערב שבת שבתוך החג איצטריך ליה לאשמעין, כדרבי אליעזר
בן יעקב! {אטו מי קאמר ליתני הא ולא ליתני הא?! ליתני הא
וליתני הא?! כתנא ושייר! {מאי שייר דהאי שייר?! אשייר ערב
הפסח! (נד,ב) {אי משום ערב הפסח, לאו שיורא הוא! דהא מני?
רבי יהודה היא, דאמר: מימיהם של כת שלישית לא הגיעה לומר
(תהלים קטז) "אהבתי כי ישמע ה'", מפני שהיו עמה מועטין!?!
אוהא אמרת: רישא דלא כר' יהודה! {ודלמא האי תנא סבר לה
כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא?! |אלא מאי שייר דהאי שייר
שייר? ערב הפסח שחל להיות בערב שבת - אפיק שית ועייל שית!

ואין מוסיפין על ארבעים ושמונה -- {ולא?! והא איכא ערב הפסח
שחל להיות בשבת, דאי לרבי יהודה חמשין וחדא, אי לרבנן
חמשין ושבע?! כתי קתני, מידי דאיתיה בכל שנה - ערב הפסח
שחל להיות בשבת, דליתיה בכל שנה ושנה, לא קתני! {אטו ערב
שבת שבתוך החג, מי איתיה בכל שנה?! זימנין דלא משכחת ליה!

- והיכי דמי? כגון שחל יום טוב ראשון בערב שבת! כפי מקלעין יום טוב ראשון בערב שבת, מדחי דחינן ליה! - מאי טעמא? כיון דאיכלע יום טוב הראשון של חג להיות בערב שבת, יום הכפורים אימת הוי? בחד בשבת! הלכך דחינן ליה!

{ומי דחינן ליה?! והא תנן: חלבי שבת קריבין ביום הכפורים⁹, ואמר **רבי זירא**: כי הוינן בי רב בבבל, הוה אמרי: הא דתניא יום הכפורים שחל להיות ערב שבת לא היו תוקעין, ובמוצאי שבת לא היו מבדילין, דברי הכל היא - כי סליקית להתם, אשכחתי **לרבי יהודה בריה דר' שמעון בן פזי** דיתיב וקאמר: **ר' עקיבא** היא!

לא קשיא! - הא רבנן הא אחרים היא! דתניא: אחרים אומרים: אין בין עצרת לעצרת, ואין בין ראש השנה לראש השנה, אלא ארבעה ימים בלבד. ואם היתה שנה מעוברת, חמשה!

{מיתיבי: ראש חדש שחל להיות בשבת, שיר של ראש חדש דוחה שיר של שבת - ואי איתא, לימא דשבת ולימא דראש חדש?!
אמר **רב ספרא**: מאי "דוחה"? דוחה לקדם! וואמאי?! תדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם! אמר **ר' יוחנן**: לידע שהוקבע ראש חדש בזמנו! {והאי היכירא עבדינן?! הא היכירא אחריתא עבדינן, דתנן: חלבי תמיד של שחר ניתנין מחצי כבש ולמטה במזרח, ושל מוספין ניתנין מחצי כבש ולמטה במערב, ושל ראש חדש ניתנין תחת כרכוב המזבח ולמטה (נה,א) ~ ואמר **ר' יוחנן**: לידע שהוקבע ראש חודש בזמנו?! אתרי היכירא עבדינן - דחזי האי, חזי, וחזי בהאי, חזי!

{מיתיבי: דתני **רבא בר שמואל**: יכול כשם שתוקעין על שבת בפני עצמו, ועל ראש חדש בפני עצמו, כך יהיו תוקעין על כל מוסף ומוסף? תלמוד לומר: (במדבר י) "ובראשי חדשיכם" - תיובתא דרבי אחא! - תיובתא!

~ ומאי תלמודא? אמר **אביי**: אמר קרא: "ובראשי חדשיכם" - הוקשו כל חדשים כולם זה לזה! **ארי** אמר: כתיב: "חדשכם" וכתב "ובראשי" - ואיזה חדש שיש לו שני ראשים? הוי אומר: זה ראש השנה. ואמר רחמנא: "חדשכם" חד היא!

{ועוד תניא: בחולו של מועד, בראשון, מה היו אומרים? (תהלים כט) "הבו לה' בני אליים"; בשני, מה היו אומרים? (תהלים נ) "ולרשע אמר אלהים"; בשלישי, מה היו אומרים? (תהלים צד) "מי יקום לי עם מרעים"; ברביעי, מה היו אומרים? (תהלים צד) "בינו

⁹ המשך המשנה: אבל לא של יום הכיפורים בשבת. **ר' עקיבא** אומר: לא של שבת קריבין ביום הכיפורים, ולא של יום הכיפורים קריבין בשבת

מחברת סוכה - ה

בוערים בעם"; בחמישי, מה היו אומרים? (תהלים פא) "הסירותי מסבל שכמו"; בששי, מה היו אומרים? (תהלים פב) "מוטו כל מוסדי ארץ" - ואם חל שבת באחד מהם, "מוטו" ידחה. **רב ספרא** מנח בהו סימנא: הומבה"; **רב פפא** מנח בהו סמנא: הומהב"; וסימנך: אמבוהא דספרי - תיובתא דר' אחא בר חנינא - תיובתא!

#והא ר' אחא בר חנינא קרא ומתניתא קאמר?! אומר **רבינא**: לומר שמאריכין בתקיעות! <<**רבנן דקיסרי** משמיה דר' אחא אמרי: לומר שמרבה בתוקעין!

גואנן, דאית לן תרי יומי, היכי עבדינן? <<**אביי** אמר: שני ידחה! <<**רבא** אמר: שביעי ידחה! - תניא כותיה דרבא: אם חל שבת להיות באחד מהן, "מוטו" ידחה אתקין **אמימר** בנהרדעא דמדלגי דלוגי

(נה,ב) **משנה**: יום טוב הראשון של חג, היו שם שלשה עשר פרים, אילים שנים, ושעיר אחד. נשתיירו שם שלשה עשר כבשים לשמונה משמרות. ביום ראשון, ששה מקריבין שנים שנים, והשאר אחד אחד; בשני, חמשה מקריבין שנים שנים, והשאר אחד אחד; בשלישי, ארבעה מקריבין שנים שנים, והשאר אחד אחד; ברביעי, שלשה מקריבין שנים שנים, והשאר אחד אחד; בחמישי, שנים מקריבין שנים שנים, והשאר אחד אחד; בששי, אחד מקריב שנים, והשאר אחד אחד; בשביעי, כולן שוין; בשמיני, חזרו לפייס כברגלים. אמרו: "מי שהקריב פרים היום, לא יקריב למחר!", אלא חוזרין חלילה

גמרא: ^ נימא: מתניתין רבי היא ולא רבנן! דתניא: פר הבא בשמיני, בתחילה¹⁰ מפיסין עליו, דברי **רבי**. **וחכמים** אומרים: אחת משתי משמרות דלא שלשו בפרים, עושה אותו! אפילו תימא רבנן - אטו שתי משמרות, לא אפוסי בעי?!

גכמאן אזלא הא דתניא: כל המשמרות שונות ומשלשות, חוץ משני משמרות ששונות ואין משלשות? ^ נימא רבי ולא רבנן! אפילו תימא רבנן - מאי "לא שלשו"? בפרי החג! ומאי קמשמע לן? - הא קמשמע לן: מי שהקריב פרים היום, לא יקריב למחר, אלא חוזרין חלילה!

10 כך לפננו, ובכ"י לא גרס "בתחילה" אלא "כולן"

מחברת סוכה - ה

אמר ר' אלעזר: גְּהַנִּי שְׁבַעִים פְּרִים, כִּנְגַד מִי? כִּנְגַד שְׁבַעִים אֹמֹת! גְּפַר יַחֲדִי, לְמָה? כִּנְגַד אֹמֶה יַחֲדָה! - מִשָּׁל לְמֶלֶךְ בֶּשֶׂר וְדָם, שֶׁאֵמַר לְעַבְדָּיו: עֲשׂוּ לִי סְעוּדָה גְּדוּלָה! לְיוֹם אַחֲרוֹן, אֵמַר לְאוֹהֲבוֹ: עֲשֵׂה לִי סְעוּדָה קֶטְנָה, כְּדֵי שְׂאֵהֵנָה מִמֶּךָ!

אמר ר' יוחנן: אוי להם לאומות העולם, שאבדו ואין יודעין מה שאבדו! בזמן שבית המקדש קיים, מזבח מכפר עליהן - ועכשיו, מי מכפר עליהן?!

משנה: בשלשה פרקים בשנה היו כל משמרות שוות באימורי הרגלים ובחילוק לחם הפנים. בעצרת, אומר לו: "הילך מצה! הילך חמץ!" משמר שזמנו קבוע, הוא מקריב תמידין נדרים ונדבות ושאר קרבנות צבור, ומקריב את הכל

גמרא: {אימורי הרגלים של גבוה ניהו?!} אמר **רב חסדא:** מה שאמור ברגלים!

תנו רבנן: מנין שכל המשמרות שוות באימורי הרגלים? תלמוד לומר: (דברים יח) "ובא בכל אות נפשו ושרת" גְּיִכּוֹל אֶף בִּשְׂאֵר יָמוֹת הַשָּׁנָה כֵּן? תְּלַמּוּד לֹמַר: "מֵאֶחָד שְׁעָרֶיךָ" - לֹא אִמְרָתִי אֶלָּא בִּשְׁעָה שֶׁכֵּל יִשְׂרָאֵל נִכְנָסִין בִּשְׁעַר אֶחָד

ובחילוק לחם הפנים -- תנו רבנן: מנין שכל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים? (**נו,א**) תלמוד לומר: (דברים יח) "חלק כחלק יאכלו" - כחלק עבודה, כך חלק אכילה. ומאי אכילה? ^ אֵילִימָא קֶרְבָּנוֹת, מֵהֵתֵם נִפְקָא: (וִיקְרָא ז) "לִכְהֵן הַמִּקְרִיב אוֹתָהּ לֹו תִהְיֶה!" - אֶלָּא לַחֵם הַפְּנִים! ^ יִכּוֹל אֶף בַּחֻבּוֹת הַבְּאוֹת שֶׁלֹא מַחֲמַת הַרְגֵל בִּרְגֵל? תְּלַמּוּד לֹמַר: (דברים יח) "לִבְד מִמְכָּרֶיךָ עַל הָאֲבוֹת" - מֵהַ מִכְּרוּ הָאֲבוֹת זֶה לְזֶה "אֲנִי בִּשְׁבַתִּי וְאַתָּה בִּשְׁבַתְךָ"

בעצרת, אומר לו: "הילך מצה! הילך חמץ!" -- איתמר: **רב** אמר: סוכה ואחר כך זמן. **רבה בר חנה** אמר: זמן ואחר כך סוכה - **רב** אמר: סוכה ואחר כך זמן - חיובא דיומא עדיף; **רבה בר בר חנה** אמר: זמן ואחר כך סוכה - תדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם

^ לִימָא: רַב וְרַבְּהָ בַר בַּר חֲנָה בַּפְּלוּגְתָּא דְּבֵית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל קָמִיפְּלָגִי, דִּתְנִי רַבְּנָן: דְּבָרִים שְׁבִין בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל בִּסְעוּדָה: **בית שמאי** אומרים: מברך על היום ואחר כך מברך על היין, **ובית**

מחברת סוכה - ה

הלל אומרים: מברך על היין ואחר כך מברך על היום - **בית שמאי** אומרים: מברך על היום ואחר כך מברך על היין, שהיום גורם ליין שיבא, וכבר קידש היום ועדיין יין לא בא; **ובית הלל** אומרים: מברך על היין ואחר כך מברך על היום, שהיין גורם לקידושא שתאמר. דבר אחר: ברכת היין תדירה, וברכת היום אינה תדירה - תדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם - לימא: רב דאמר כבית שמאי, ורבה בר בר חנה דאמר כבית הלל!

אמר לך רב: אנא דאמרי אפילו לבית הלל - עד כאן לא קאמרי בית הלל התם אלא שהיין גורם לקידושא שתאמר - אבל הכא, אי לאו זמן, מי לא אמרינן סוכה?! ורבה בר בר חנה אמר לך: אנא דאמרי אפילו לבית שמאי - עד כאן לא אמרי בית שמאי התם אלא שהיום גורם ליין שיבא - אבל הכא, אי לאו סוכה, מי לא אמרינן זמן?!

תנן: בעצרת אומר לו: "הילך מצה! הילך חמץ!" {והא הכא דחמץ עיקר ומצה טפל, וקתני: "הילך מצה! והילך חמץ!" תיובתא דרב! אמר לך רב: תנאי היא, דתניא: "הילך מצה! הילך חמץ!" **אבא שאול** אומר: "הילך חמץ! הילך מצה!"

דרש **רב נחמן בר רב חסדא** לא כדברי רב, דאמר סוכה ואחר כך זמן, אלא זמן ואחר כך סוכה. **ורב ששת בריה דרב אידי** אמר: סוכה ואחר כך זמן

והלכתא: סוכה ואחר כך זמן

משמר שזמנו קבוע, הוא מקריב תמידין נדרים ונדבות ושאר קרבנות צבור -- ללאתויי מאי? ללאתויי פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודה זרה!

והוא מקריב את הכל -- ללאתויי מאי? ללאתויי קייץ המזבח!

משנה: יום טוב הסמוך לשבת, בין מלפניה בין לאחריה, היו כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים. חל להיות יום אחד להפסיק¹¹ בינתים, משמר שזמנו קבוע היה נוטל עשר חלות, והמתעכב נוטל שתים. ובשאר ימות השנה, הנכנס נוטל שש והיוצא נוטל שש. **רבי יהודה** אומר: הנכנס נוטל שבע והיוצא נוטל חמש. הנכנסין חולקין בצפון, והיוצאין בדרום. בילגה, לעולם חולקת בדרום, וטבעתה קבועה, וחלונה סתומה

11 יש שלא גורסים

מחברת סוכה - ה

גמרא: גמאי מלפניה ומאי מלאחריה? ^ אילימא "לפניה" יום טוב ראשון, "לאחריה" יום טוב אחרון, היינו שבת שבתוך החג! אלא "לפניה" יום טוב אחרון, "לאחריה" יום טוב ראשון! גמאי טעמא? כיון דהני מקדמי והני מאחרי, תיקנו רבנן מילתא, כי היכי דניכלו בהדי הדדי

חל יום אחד להפסיק בינתים, משמר שזמנו קבוע היה נוטל עשר חלות, והמתעכב נוטל שתיים. ובשאר ימות השנה, הנכנס נוטל שש והיוצא נוטל שש. **רבי יהודה** אומר: הנכנס נוטל שבע והיוצא נוטל חמש -- **(נו,ב)** גוהני תרתני, מאי עבידתיהו? אמר ר' **יצחק**: בשכר הגפת דלתות גונימא ליה: דל בדל?! אמר **אביי**: בוצינא טבא מקרא!

אמר **רב יהודה**: ובמוספין, חולקין גמיתבי: משמרה היוצאת, עושה תמיד של שחר ומוספין; משמרה הנכנסת, עושה תמיד של בין הערבים ובזיכין - ואילו "מוספין חולקין" לא קתני?! אהאי תנא, בחלוקה לא קא מיירי! אמר **רבא**: והא תנא דבי שמואל, דמיירי בחלוקה, ו"במוספין חולקין" לא קתני?! דתנא **דבי שמואל**: משמרה היוצאת, עושה תמיד של שחר ומוספין; משמרה הנכנסת, עושה תמיד של בין הערבים ובזיכין. ארבעה כהנים היו נכנסין שם, שנים ממשמר זו ושנים ממשמר זו, וחולקין לחם הפנים. ואילו "במוספין חולקין" לא קתני?! - תיובתא דרב יהודה! - תיובתא!

הנכנסין חולקין בצפון, והיוצאין בדרום -- תנו רבנן: הנכנסין חולקין בצפון, כדי שיראו שהן נכנסין, והיוצאין חולקין בדרום, כדי שיראו שהן יוצאין

בילגה, לעולם חולקת בדרום, וטבעתה קבועה, וחלונה סתומה -- תנו רבנן: מעשה במרים בת בילגה, שהמירה דתה, והלכה ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי יוונים. כשנכנסו יוונים להיכל, היתה מבעטת בסנדלה על גבי המזבח, ואמרה: "לוקוס! לוקוס! עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל, ואי אתה עומד עליהם בשעת הדחק?!" וכששמעו חכמים בדבר, קבעו את טבעתה וסתמו את חלונה

ויש אומרים: משמרתו שוהה לבא, ונכנס ישבב אחיו עמו ושימש תחתיו - אף על פי ששכיני הרשעים לא נשתכרו, שכיני בילגה

מחברת סוכה - ה

נשתכרו, שבילגה לעולם חולקת בדרום, וישבב אחיו בצפון
{בשלמא למאן דאמר משמרתו שוהה לבא - היינו דקנסינן לכולה
משמר - אלא למאן דאמר מרים בת בילגה שהמירה דתה, משום
ברתיה קנסינן ליה לדידיה?! <אמר **אביי**: אין! כדאמרי אינשי:
שותא דינוקא בשוקא, או דאבוה או דאימיה! {ומשום אבוה
ואימיה קנסינן לכולה משמרה?! <אמר **אביי**: אוי לרשע, אוי
לשכינו! טוב לצדיק, טוב לשכינו! שנאמר: (ישעיהו ג) "אמרו צדיק
כי טוב, כי פרי מעלליהם יאכלו"